

Virtuális látószögnövelés

Vajda János

A nagylátószögű objektívek legjellemzőbb tulajdonsága a tér nagy kiterjedésének érzékeltetése. Ha az ég rajzos felhőkkel van teli, a felfelé irányított objektív – perspektivikus hatásából adódóan – szinte ránk „borítja” az eget. Tartalmas előtér esetében pedig, ráközelítve a témára s a horizontot a kép felső részébe helyezve, hangsúlyos előteret kaphatunk. Ez a változatlan méretű háttérhez képest meg-növekedve, erős távolságérzetet eredményez.

A késő délutáni, nyári tájat szépen lezárja ugyan a távoli fásor, de az előtér madármályvai nem elég hangsúlyosak. Egész a közelükbe kerülve, hogy az alsó részek zavaró elemei lemaradjanak, a fák kerültek már ki a mélységélességi határból. Az ilyen jellegű tájképeknek azonban mindenhol élesnek kell lenniük. A felvétel elkészítésének nézőpontja volt az utolsó kompromisszumos lehetőség.

Azonban még a nagyon széles látószögű objektívvel készült képek térérzetét is tovább lehet növelni a 3:2 képarányból 16:9-re vágott képpel. Ahogy nő az oldalak hányadosa (a hosszabbnak a rövidebbikéhez mérten), úgy érezzük egyre szélesebbnek a teret, akár függőleges, akár vízszintes irányban. A két vagy több felvételtől összerakott panorámaképeknek ezért van olyan erős hatása.

Az előtér és a háttér arányainak drámai megváltoztatása azonban erőteljesen függ a látószögtől. Ahogy csökken, úgy egyenlítődik ki ez az arány is. Ezért elfogadott, hogy igazán hatásos nagylátószögnek a 28 mm alatti – kisfilmméret-höz viszonyított – gyújtótávolságok látószögei felelnek meg. A digitális kompakt kamerák azonban ritka esetben nyújtanak 35 mm-esnek megfelelő látószögűnél nagyobb zoomjaik alsó határában, és mindehhez még a 4:3 oldalarányú érzékelők sem igazán szerencsések ebből a szempontból. Rövid felépítésű objektívjeikből adódó nagy mélységélességük ellenére, ha hangsúlyos előteret akarunk élesen ábrázolni, vagyis nagyon közelről leképezni, a háttér már kikerül ebből a zónából.

Mivel volt idő, amikor csak ilyen jellegű géppel készítettem digitális fotókat, nem egy tájképem esetében talákoztam ezzel a problémával. Az orvoslásra az ötletet a Photoshop rétegszerkesztési lehetősége adta meg. A perspektívakorrekciót visszafordítva, tehát nem az összetartó vagy széthúzó irányok kiegyenlítését megcélózva, hanem épp ezek eltorzításával némileg meg lehet növelni a befúladtnak érződő képek térérzetét. Ezt mutatom be egy példán, lépésről lépésre levezetve. Felhívom a figyelmet, hogy az eljárás gyakorlott Photoshop-használatot igényel, így nem szeretném a lépések eszköztárainak képeivel és az elérési útvonalak kijegyzetelésével túlbővíteni a leírást.

A fásor mellett kétoldalt lévő levegős rész adta a felfelé nyújtott vágási lehetőséget. Bár a kép már így is erőteljesebb térhatást nyújt, nekem azonban kevésnek hatott, különösen a filmes gépen lévő 17 mm-es objektívhez szokott szememnek. Egyszerűbb lett volna azzal fényképezni, de abban fekete-fehér film volt, ez a téma meg a színek nélkül érdektelen lett volna. Maradt az utómunkában való aránytorzítás.

1

A RAW-ból kibontott TIF állományt első lépésként réteggé (LAYER) alakítottam, majd a vászon méretét (CANVAS SIZE) 5-5 cm-rel megnéltem, hogy a torzítások után is a lehető legtöbb képfelületet láthassam. A függőleges vezetővonalakkal (GUIDES) a végső vágás helyét jelöltem be, míg a vízszintesekkel támpontot hagytam a horizont helyzetére és a fák méretére. Ez fontos, mert ezeket az arányokat a transzformációk után vissza kell állítani. Ezután készítettem egy rétegmásolatot.

2

Az alsó réteg láthatóságát kikapcsoltam, és a felsőn a perspektíva (PERSPECTIVE), a ferdtés (SKEW) és az arány (SCALE) rétegszerkesztési (EDIT/TRANSFORM) lehetőségeket felváltva alkalmazva állítottam be a képen látható változtatást. Ezzel imitálni lehet a nagyobb látószögű objektívek lefelé tartása során keletkező távoli függőleges vonalak széttartását.

3

Ezután átváltottam az alsó réteg láthatóságára, majd az előbbi szerkesztési beállítások sorozatos alkalmazásával alakítottam ki azt a képet, amely többé-kevésbé a széles látószögek erőteljesebb vonalösszetartását lenne hivatott érzékelteni a kép belseje felé.

5

Ezután következett a két réteg összemazkolása, lineáris, 100–0 K-ig tartó színátmenettel (IMAGE/GRADIENT). Ehhez visszakapcsoltam a felső réteg láthatóságát, és a rétegeken rétegmazskot rendeltem hozzá (ADD LAYER MASK). A mazskolás átmenetét a távoli sárgás nád-

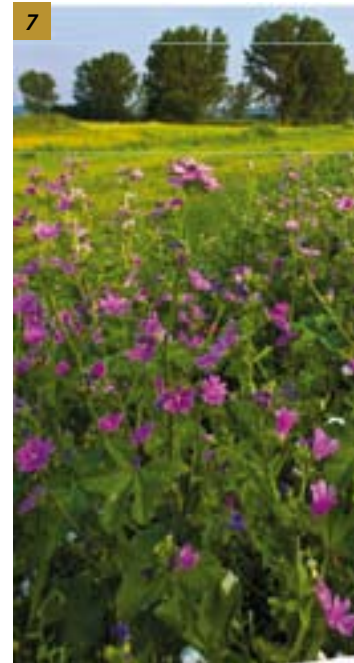
4

A mozgató eszközzel [(TOOL (V))] a horizontot a vezetővonal közelébe hoztam lefelé mozgatóval, hogy a két réteg összemazskolása után pontosabb támpontot kaphassak a két réteg egymáshoz való viszonyáról. Ezzel azt is nyertem, hogy az előtér zavaró elemei is elkezdtek fogatkozni.

folt alja és teteje között húztam meg [TOOL GRADIENT (G)]. Az alsó réteget a felső középső szegmensnél megfogva, a ferdtéssel (SKEW) egy kicsit elhúztam jobbra, hogy a virágcsoporthoz lényeges részei a kép vágás utáni helyére kerüljenek, vagy le róla.

7

8

Ekkor már levághattam a függőleges jelölések és a vászon alsó és felső szélé által határolt területről a felesleget. Ezután a felső rétegen visszaméreteztem (SCALE) függőleges összenyomással a facsoporthoz, a vezetővonalak által nagyjából meghatározottan megfelelően. Az alsó réteget pedig felfelé nyújtva méreteztem át (SCALE). A kép alsó részével azonban még nem voltam elégedett. Egy drasztikus alsó vágással meg lehetett volna oldani a problémát, de azzal visszaközéltettem volna a 3:2 oldalarányhoz, ám épp ezt akartam elkerülni. Az alsó réteg jobb alsó sarkát a ferdtéssel (SKEW) eltorzítottam felfelé. Ezzel a jobb alsó sarokban lévő virágot olyan helyzetbe hozhattam, hogy az alatta történő vágással el tudtam tüntetni az alul, középen lévő fehér foltot.

Ekkor már véglegesen körbevághattam a képet. A közepén lévő területen zavart viszont a főmótvumnak számító virágcsoporthoz, főleg a legfelső virág kissé összenyomott, torzult formája. A lasszóval [TOOL (L)] kijelöltem a látható területet, és 25 pixel átfedést (FEATHER) állítottam be. A kijelölést másoltam, és a kijelölést meg is hagytam illesztettem be a másolatot. Így az új rétegen ugyanarra a helyre került rá a képre. Az átméretezéssel lefelé elnyújtva kaptam meg aztán a kép végleges formáját a rétegek egyesítésével, ami a következő oldalon nagy méretben is látható.

6

9

A képet csak a szerkesztés, a rétegkezelés, vágás, mozgítás és maszkolás eszközökkel alakítottam át. Idegen képből nem lett semmi átmásolva, és a képen sem történt klónozással vagy bármi egyébbeavatkozással. Azt hiszem, érezhető a kép függőleges irányú kiterjedésének jelentős átváltozása.

Azonban megjegyzem, hogy egy ilyen módon átalakított képpel nem lehet olyan pályázatra nevezni, ahol a drasztikus módosítások nincsenek engedélyezve, még annak ellenére sem, hogy a kiinduló kép lényege, belső tartalma nem lett átformálva, csak a perspektívája. Én is tisztességesebbnek – és főleg kényelmesebbnek – tartom, ha a megfelelő objektívvel rögtön az eredeti elképzelést lehet megfényképezni.

Am ha a felvételi lehetőségeink korlátait a számítástechnika eszközeivel ki lehet terjeszteni, miért ne tennénk meg? Csak sose felejtsük el ezt be is vallani...

A WestLicht Photographica aukciója

Wagner István

A történeti és modern fotográfia külföldi mezőnyében az elsők között végzett Rudolf Kopitz immár klasszikussá vált Mozgástanulmánya 1925 tájáról. Az ezüst vintage példány három köpenyes és egy ruhátlan táncosnő alakját előzetesen 40–45 ezer euróra taksálták, 25 ezerrel indították és 40 880-ért adták tovább. Anton Josef Trcka ket-tős női akttanulmánya 1926-ból (azonos technikával) 20–25 ezer eurós becsértékkel, 12 ezer eurós kikiáltással és 14 400 eurós leütéssel szerepelt. Alberto Korda 1960 márciusában egy havannai tömeggyűlésen kapta lencsevégre később világhírű ikonná vált pillanatszerű felvételt Che Guevaráról, amelynek egy 1998-as zselatin ezüst levonatát most Guerrillero Heroico címmel 7–9000 euró között kínálták, 4000-ról startolt, és ennek háromszorosán landolt (12 000 €). A hatvanas évek bécsi akcionizmusának egyik jeles képviselője – Rudolf Schwarzkogler – 1965-ös Esküvő ciklusából egy 1972-es zselatin ezüst kópia 15–16 ezer eurós sávból, 7000 eurós kezdéssel 10 200 euróig jutott.

A hazai vonatkozású tételek között tallózva és a licitálás sorrendjét követve említhetjük elsőként a budapesti Dulovits Jenő két ezüst vintázsát a harmincas évekből. A tréfás címadású Trónörökös nyitott ablakban ülő anyát örökített meg, amint csecsemőjét magasba emeli a napsütésben, teljes ellen-

Szakmai berkekben nem kell külön bemutatnunk Bécsben, a Nyugati pályaudvar közelében székelő WestLicht galériáját, amely az időszakos tárlatok mellett rendszeresen tart árveréseket is. Legutóbb május 29-én a 17. Photographica aukció 213 válogatott képét elegáns, párhuzamosan német és angol nyelvű katalógus kísérte, a reprodukciókat kísérő szöveges elemzéseken kívül külön közölt, precíz életrajzokkal.

André de Dienes: Anita Ekberg (1955 k.), ezüst vintage